

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Γράφω καλά στο τεστ της Γλώσσας

ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

- Ανακεφαλαίωση της θεωρίας με πίνακες και παραδείγματα
- Διαγωνίσματα
- Αναλυτικές απαντήσεις με έμφαση στα δύσκολα σημεία!

Σύμφωνα με τις
νέες διδακτικές
οδηγίες

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Περιεχόμενα

Προλογικό σημείωμα.....	7
ΕΝΟΤΗΤΑ 1 Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα	9
ΘΕΩΡΙΑ.....	9
Τα ψάθινα καπέλα.....	16
Ταξιδεύοντας με ελέφαντα	17
Δύο μέρες στο βουνό	18
ΕΝΟΤΗΤΑ 2 Κατοικία	19
ΘΕΩΡΙΑ.....	19
Το σπίτι του ποιητή Καβάφη.....	23
Μικρές αγγελίες	24
Κύριε, μας ενοχλείτε.....	25
ΕΝΟΤΗΤΑ 4 Διατροφή	26
ΘΕΩΡΙΑ.....	26
Συνταγές μαγειρικής	30
Διαφημίσεις.....	31
Η χελώνα και ο Ρεβιθάκης.....	32
ΕΝΟΤΗΤΑ 6 Η ζωή σε άλλους τόπους	33
ΘΕΩΡΙΑ.....	33
Αυτόχθονες λαοί – Σπίτι μας είναι η γη	35
Αιολική γη.....	36
Πορτογαλία.....	37
ΕΝΟΤΗΤΑ 7 Η ζωή έξω από την πόλη	38
ΘΕΩΡΙΑ.....	38
Ολική καταστροφή στις καλλιέργειες.....	43
Τριάντα εννιά καφεενεία και ένα κουρείο	44
Καλοκαίρι με δρεπάνι, τσουγκράνα και αμίλητο νερό!	45
ΕΝΟΤΗΤΑ 9 Συσκευές	46
ΘΕΩΡΙΑ.....	46
Οδηγίες χρήσης καφετιέρας.....	51
Πάμε μια βόλτα στον Γουέμπι;	52
Το μηχάνημα	53

ΕΝΟΤΗΤΑ 10	Ατυχήματα	54
ΘΕΩΡΙΑ		54
Με λένε Σόνια		60
Δρόμο παίρνω... δρόμο αφήνω!		61
Οικιακές... παγίδες για παιδιά		62
ΕΝΟΤΗΤΑ 11	Συγγενικές σχέσεις	63
ΘΕΩΡΙΑ		63
Ώρες με τη μητέρα μου		67
Πρέπει να φανώ γεναίος		68
Μια οικογένεια ανάμεσα στις άλλες		69
ΕΝΟΤΗΤΑ 13	Τρόποι ζωής και επαγγέλματα	70
ΘΕΩΡΙΑ		70
Συνέντευξη με τον κ. Μανόλη, Συνέντευξη με τον Αντώνη		73
Επιστήμη με άρωμα γυναίκας		74
«Η ιπτάμενη σκάφη» (Φρουτοπία)		75
ΕΝΟΤΗΤΑ 15	Κινηματογράφος – Θέατρο	76
ΘΕΩΡΙΑ		76
Μια σχολική παράσταση στο δάσος		81
Ανεβάζουμε τη δική μας παράσταση!		82
Ποια ταινία να διαλέξουμε;		83
ΕΝΟΤΗΤΑ 16	Μουσεία	84
ΘΕΩΡΙΑ		84
Το άγαλμα που κρύωνε		87
Μουσείο Αφής		88
Ελληνικό Παιδικό Μουσείο		89
ΕΝΟΤΗΤΑ 17	Πόλεμος και ειρήνη	90
ΘΕΩΡΙΑ		90
Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ (Σκέψεις ενός παιδιού για τον πόλεμο)		95
Όαση ειρήνης		96
Αφίσα		97
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ στις ασκήσεις		99

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Για να γράψεις καλά στο επαναληπτικό τεστ
πρέπει να διαβάσεις και να θυμηθείς:

1 Οι χρόνοι των ρημάτων

Οι τύποι του ρήματος που φανερώνουν **πότε** γίνεται μια ενέργεια λέγονται **χρόνοι**.

Η σημασία των χρόνων (στην οριστική έγκλιση)

Παροντικοί χρόνοι

Ενεστώτας

Φανερώνει κάτι
που γίνεται τώρα, συνέχεια
ή επαναλαμβανόμενα.

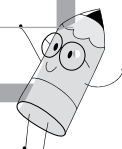
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Δεν μπορώ, τώρα,
γιατί **διαβάζω**.

Διαβάζει, εδώ και μία ώρα.

Διαβάζω, πάντα,
όταν γυρίζω από το σχολείο.

(εγώ)	διαβάζω
(εσύ)	διαβάζεις
(αυτός)	διαβάζει
(εμείς)	διαβάζουμε
(εσείς)	διαβάζετε
(αυτοί)	διαβάζουν

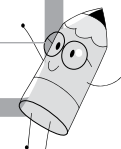
Παρακείμενος

Φανερώνει κάτι που έγινε στο
παρελθόν και είναι πια τελειωμένο
την ώρα που μιλάμε.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Έχω διαβάσει τα μαθήματά μου,
από χθες.

(εγώ)	έχω	διαβάσει
(εσύ)	έχεις	διαβάσει
(αυτός)	έχει	διαβάσει
(εμείς)	έχουμε	διαβάσει
(εσείς)	έχετε	διαβάσει
(αυτοί)	έχουν	διαβάσει

Παρελθοντικοί χρόνοι:

Παρατατικός

Φανερώνει κάτι που γινόταν
στο παρελθόν εξακολουθητικά
ή με επανάληψη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Όταν ήμουν μικρότερος,
διάβαζα περισσότερο.

Κάθε βράδυ ο μπαμπάς μάς
διάβαζε παραμύθια.

(εγώ)	διάβαζα
(εσύ)	διάβαζες
(αυτός)	διάβαζε
(εμείς)	διαβάζαμε
(εσείς)	διαβάζατε
(αυτοί)	διάβαζαν

Αόριστος

Φανερώνει κάτι που έγινε
στο παρελθόν (μία φορά).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Μόλις **διάβασε** την αγγελία,
έμεινε με το στόμα ανοιχτό.

(εγώ)	διάβασα
(εσύ)	διάβασες
(αυτός)	διάβασε
(εμείς)	διαβάσαμε
(εσείς)	διαβάσατε
(αυτοί)	διάβασαν

Υπερσυντέλικος

Φανερώνει κάτι που ήταν
τελειωμένο στο παρελθόν,
πριν γίνει κάτι άλλο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Είχα διαβάσει, πριν ξεκινήσω
να παίζω.

(εγώ)	είχα	διαβάσει
(εσύ)	είχες	διαβάσει
(αυτός)	είχε	διαβάσει
(εμείς)	είχαμε	διαβάσει
(εσείς)	είχατε	διαβάσει
(αυτοί)	είχαν	διαβάσει

Μελλοντικοί χρόνοι

Εξακολουθητικός μέλλοντας

Φανερώνει κάτι που θα γίνεται
με αδιάκοπη συνέχεια
ή με επανάληψη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Θα διαβάζω όλο το βράδυ
για να προλάβω.

Αποδώ και πέρα,
θα διαβάζω περισσότερο.

(εγώ)	θα διαβάζω
(εσύ)	θα διαβάζεις
(αυτός)	θα διαβάζει
(εμείς)	θα διαβάζουμε
(εσείς)	θα διαβάζετε
(αυτοί)	θα διαβάζουν

Συνοπτικός ή στιγμιαίος μέλλοντας

Φανερώνει κάτι που θα είναι
τελειωμένο στο μέλλον, αφού
πρώτα γίνει κάτι άλλο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Πρώτα **θα διαβάσετε** τους κανόνες
κι ύστερα θα ξεκινήσετε.

Θα σας διαβάσω
τις οδηγίες μόνο μία φορά.

(εγώ)	θα διαβάσω
(εσύ)	θα διαβάσεις
(αυτός)	θα διαβάσει
(εμείς)	θα διαβάσουμε
(εσείς)	θα διαβάσετε
(αυτοί)	θα διαβάσουν

Συντελεσμένος μέλλοντας

Φανερώνει κάτι που θα είναι
τελειωμένο στο μέλλον, αφού
πρώτα γίνει κάτι άλλο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Όταν έρθεις, **θα έχω διαβάσει**
τα μαθήματά μου.

(εγώ)	θα έχω	διαβάσει
(εσύ)	θα έχεις	διαβάσει
(αυτός)	θα έχει	διαβάσει
(εμείς)	θα έχουμε	διαβάσει
(εσείς)	θα έχετε	διαβάσει
(αυτοί)	θα έχουν	διαβάσει

1 Πώς μιλάμε για το χτες, το σήμερα, το αύριο (χρόνοι ρημάτων, επιρρήματα, ουσιαστικά, σύνδεσμοι)

Ο χρόνος δηλώνεται με:

- **χρονικά επιρρήματα**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ αύριο, ύστερα, έπειτα, κατόπιν, πρώτα, πριν, πρωτίτερα, νωρίς, αργά, αργότερα, εγκαίρως, αμέσως, κιόλας, σήμερα, αύριο, μεθαύριο, χθες, προχθές, απόψε

- **ουσιαστικά σε αιτιατική ή γενική**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ του χρόνου, το πρωί, το βράδυ, τα ξημερώματα

- **προθέσεις με ουσιαστικά ή με επιρρήματα**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ από τη Δευτέρα, από χθες

- **ή με μετοχές**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ γυρίζοντας

- **ή και με προτάσεις**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ όταν έφυγε...

Όλα αυτά λέγονται **επιρρηματικοί προσδιορισμοί του χρόνου**.

2 Τα επίθετα σε -ής, -ιά, -ί

- Τα επίθετα σε **-ής, -ιά, -ί** δηλώνουν χρώμα.
- Κρατάνε το **ήτα** (η) μόνο στον ενικό αριθμό του αρσενικού. Στις άλλες πτώσεις έχουμε **γιώτα** (ι).
- Συνήθως δε σχηματίζουν γενική του ενικού αριθμού στο αρσενικό και στο ουδέτερο γένος. Όταν όμως σχηματίζουν, έχουν κατάληξη **-ιού ή -ή**.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ του σταχτιού ή του σταχτή.

■ Παράδειγμα κλίσης

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ενικός αριθμός			
Ονομαστική	ο χρυσαφής	η χρυσαφιά	το χρυσαφί
Γενική	του χρυσαφή	της χρυσαφιάς	του χρυσαφιού
Αιτιατική	τον χρυσαφή	τη χρυσαφιά	το χρυσαφί
Κλητική	– χρυσαφή	– χρυσαφιά	– χρυσαφί
Πληθυντικός αριθμός			
Ονομαστική	οι χρυσαφιοί	οι χρυσαφίες	τα χρυσαφιά
Γενική	των χρυσαφιών	των χρυσαφιών	των χρυσαφιών
Αιτιατική	τους χρυσαφιούς	τις χρυσαφίες	τα χρυσαφιά
Κλητική	– χρυσαφιοί	– χρυσαφίες	– χρυσαφιά

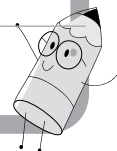
Να θυμάσαι:

Συνήθως, στον προφορικό λόγο χρησιμοποιούμε αυτά τα επίθετα σαν **άκλιτα** με την κατάληξη του ουδετέρου. Αυτό συμβαίνει διότι το επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό για να δηλώσουμε το χρώμα, π.χ. η **κανελί** γραβάτα, τα **θαλασσί** πουκάμισα, ο **βυσσινί** καναπές (εννοούμε δηλαδή τον καναπέ χρώματος βυσσινί).

3 Καταλήξεις επιθέτων

Οι πιο συνηθισμένες καταλήξεις των επιθέτων και οι εξαιρέσεις τους συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Καταλήξεις	Παραδείγματα	Εξαιρέσεις
-αίος	τελευταίος, ακμαίος κτλ.	Το επίθετο νέος και όσα λήγουν σε -λέος, -τέος , όπως θαρραλέος, διαιρετέος κτλ.
-είος	αστείος, ανδρείος, αχρείος κτλ.	γελοίος, κρύος
-ηρός	μελετηρός, ηχηρός, πνιγηρός, πονηρός	αλμυρός, αργυρός, αρμυρός, βλοσυρός, γλαφυρός, ισχυρός
-ιδερός	ασπριδερός, μαυριδερός	
-ικος	άδικος, κακορίζικος, αργίτικος, υπόδικος κτλ.	

Τα ψάθινα καπέλα

1 Συμπλήρωσε με τον σωστό ρηματικό τύπο τον παρακάτω πίνακα.

Ενεστώτας	Αόριστος	Συνοπτικός Μέλλοντας
τερματίζουμε		
	ταξιδέψατε	
προγραμματίζω		
		θα σχεδιάσουν
αρχίζεις		
επιστρέφει		

2 Υπογράμμισε τις λέξεις ή τις προτάσεις που φανερώνουν χρόνο, δηλαδή τους χρονικούς προσδιορισμούς.

- Όταν φτάσαμε στο σημείο, αρχίσαμε αμέσως να ψάχνουμε.
- Καθώς βγαίναμε από την εθνική οδό, είδαμε ένα ατύχημα στο πλάι του δρόμου.
- Όταν σχεδιάσαμε την εκδρομή, δεν ξέραμε τι θα συμβεί την επόμενη μέρα.
- Προτού να ανακαλυφθούν τα αρχαία, πού και πού είχαμε μερικούς τουρίστες.
- Τα παιδιά θα επιστρέψουν από την εκδρομή την άλλη εβδομάδα.

3 Συμπλήρωσε τον πίνακα με τα παράγωγα των αρχικών λέξεων, όπως στο παράδειγμα.

Ελλάδα	(-ηνας) ο Έλληνας	(-ικός) ελληνικός, -ή, -ό
θάλασσα	(-ί) το	(-ινός)-ή, -ό
εκκλησία	(-άκι) το	(-σμός) ο.....
πρόγραμμα	(-ίζω) εγώ	(-ισμός) ο
θάρρος	(-ετός), -ή, -ό	(-αλέος)-α, -ο
γράμματα	(-ική) η	(-έας) ο/η
περιβάλλω	(-ον) το	(-ικός)-ή, -ό

Ταξιδεύοντας με ελέφαντα

1 Συμπλήρωσε τα κενά και βάλε τόνους όπου χρειάζεται.

Πληρ....σαμε ένα καθόλου ευκαταφρόν.....το εισιτήριο για να χρ....σιμοπ.....ήσουμε το γρήγορο τρ.....νο και να φθάσουμε έγκ.....ρα. Τελικά, αποδείχτηκε ότι δεν ήταν και τόσο γρήγορο: η καθ....στέρ....ση που είχε ήταν εξ.....φρενική! Δεν αρνούμ.... ότι ως ταξιδι....τ.....ς τόσα χρόνια έχουν δει πολλά τα μάτια μου αλλά αυτό παραήταν! Τέλος πάντων, η ψ....χρ...μία πάντα βοηθάει σε αυτές τις περ....πτ....σεις.

2 Ξαναγράψε τις προτάσεις αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες μετοχές με την κατάλληλη χρονική πρόταση. Χρησιμοποίησε τους χρονικούς συνδέσμους που σου δίνονται.

μόλις, όταν, καθώς

Ανεβαίνοντας στο λεωφορείο είχα ένα ευχάριστο συναίσθημα. Βγαίνοντας από την πόλη ένιωσα ανακούφιση, γιατί περίμενα πολύ καιρό αυτήν την εκδρομή. Ανηφορίζοντας για το βουνό είδα το επιβλητικό τοπίο.

3 Συμπλήρωσε τα κενά με τον κατάλληλο ρηματικό τύπο ώστε να βγαίνει νόημα.

Πριν από μερικές μέρες (πηγαίνω) εκδρομή στο Βελούχι. Οι υπεύθυνοι μας (ενημερώνω) ότι έπρεπε να έχουμε μαζί μας σκούφο και γάντια. Είχαμε (επισκέπτομαι) ξανά το χιονοδρομικό αλλά αυτή τη φορά (κάνω) και σκι. «Ξέρετε ποια είναι η ελληνική λέξη για το σκι;» μας ρώτησε ο γυμναστής καθώς ανεβαίναμε στο βουνό. «Εντάξει, μην (αγχώνομαι) θα σας το πω εγώ: χιονοδρομία! Γι' αυτό και (λέγομαι) χιονοδρομικό κέντρο εκεί που πάμε». «Κύριε, εμείς (νομίζω) ότι θα (πηγαίνω) εκδρομή, όχι ότι θα κάνουμε μάθημα γλώσσας», (πετάγομαι) το πειραχτήρι της ομάδας. «Μη (βιάζομαι), παιδιά, όλα (γίνω) στην ώρα τους» μας είπε ο γυμναστής.

Γράφω καλά στο τεστ της Γλώσσας

ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Με τη σειρά *Γράφω καλά στο τεστ*, η προετοιμασία των μαθητών του Δημοτικού για την επαναληπτική εξέταση ή την εξέταση στο καθημερινό μάθημα της Γλώσσας και των Μαθηματικών γίνεται εύκολα και γρήγορα!

Κάθε βιβλίο ακολουθεί τα μαθήματα του σχολικού εγχειριδίου και βοηθάει τους μαθητές να εμπεδώσουν την ύλη που διδάχτηκαν ελέγχοντας τις γνώσεις τους και καλύπτοντας τα κενά τους.

Συγκεκριμένα, το βιβλίο *Γράφω καλά στο τεστ της Γλώσσας* για τους μαθητές της ΣΤ' Δημοτικού είναι οργανωμένο σε ενότητες και καθεμιά περιλαμβάνει:

- Ανακεφαλαίωση της θεωρίας με αναλυτική παρουσίαση, πίνακες κλίσης και εύστοχα παραδείγματα
- Παρουσίαση των ορθογραφικών κανόνων και του λεξιλογίου της ενότητας
- Ασκήσεις σε κάθε μάθημα (συμπλήρωσης κενού, αντιστοίχισης κ.ά.)

Στο τέλος του βιβλίου δίνονται πλήρεις και αναλυτικές απαντήσεις σε όλες τις ασκήσεις.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:

Δέσποινα Καλογεράκη, Ζαχαρούλα Ταβουλάρη
Γλώσσα ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ευγενία Κολέτα, Βασίλης Ζώσης
**Ασκούμαι στη γραμματική, την ορθογραφία
και την έκθεση ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ**

ISBN:978-618-03-1015-3

9 786180 310153
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. 81015